

EDIKAN EMI EKEKANDE MBON-EKỌŃ SENNACHERIB

2 Chronicles 32:1-23; 2 Ndidem 19:14-37

ỌYỌHỌ UKPEP-ŃKPO 344

Eke Ikpọ Owo

IKỌ IBUOT: “JEHOVAH edi uñwana mi, ye erinyaña mi; ndifehe anie?
JEHOVAH anam itọñ uwem ọsọñ mi; ndibak anie?” (Psalm 27:1).

I. Ekọñ Sennacherib Ye Mbuọtidem Hezekiah

1. Sennacherib anam nna-ekọñ akanare ibibene mme obio Judah okuk, 2 Chronicles 32:1; 2 Ndidem 18:13-16; Isaiah 36:1
2. Hezekiah odomo ukeme ndikpeme obio Jerusalem, 2 Chronicles 32:2-5
3. Mbuọtidem esie ke Abasi añwam enye nditiñ mme ikọ eke esọñode owo idem, 2 Chronicles 32:6-8

II. Mme Iko Esuene Sennacherib ye Akam Hezekiah

1. Eketiñ ikọ isuñi edian Hezekiah ye Abasi ñko, 2 Chronicles 32:9-19; Isaiah 36:2-22; 2 Ndidem 18:17-37
2. Sennacherib ọnọ ñwed esuene esọk Hezekiah, 2 Chronicles 32:17; 2 Ndidem 19:8-13; Isaiah 37:14
3. “Mkpe-ubọk edinen owo enyene odudu eti-eti ndinam ñkpọ,” James 5:16; 2 Ndidem 19:14-19; 2 Chronicles 32:20; Isaiah 37:15-20; Psalm 46:1

III. Iborọ Jehovah Ye Nsobo Sennacherib

- a. Etiñ se iditibede enọ Sennacherib eto inua Isaiah, 2 Ndidem 19:20-34; Isaiah 37:21-35
2. Edidi angel ada mkpa ọsọk mbon-ekọñ Assyria, 2 Ndidem 19:35-37; 2 Chronicles 32:21-23; Isaiah 37:36

SE EKPEPDE EBAÑA

Edidiana Kiet

“Unana item esin obio ọduọ” (Mme Ñke 11:14). Ke ndo-ndo oro Hezekiah ọfiokde ete ke Sennacherib, edidem Assyria, ke edi ndiñwana ye enye, enye anam ediomu ye mboñ ye mbon uko esie. Mmọ ediana ọtọ kiet man enyene odudu ndikpeme nnyuñ mbeñe idem ndiñwana ye Sennacherib. Utọ edidiana kiet emi okodude ke ini ñkpọ-ntibe emi, eneñere owut edidemere eti ukpono Abasi ke spirit emi okodude ke eyo ukara Hezekiah. Hezekiah ama anam ke ukeme esie ndien onyuñ “ọdọhọ ufan-ufan” ye ikọt esie.

Ikọ Nsọñọ-Idem

“Mbufo esọñ esit, esọñ idem, ekudikhe, idem okukpa mbufo” (2 Chronicles 32:7). Adaña didie ke utọ me mbiet ikọ nsọñọ-idem emi esinam esit mbon-ekọñ Abasi ofiop ke ndisin ifik ññwana ke mbuọtidem. Ekeme ndidi ke ñkim-ñkim itighere mfut mkpa ke Enye edikot mbon-ekọñ Esie ete edika, edi eyen Abasi inyeneke ndifehe ndik, koro enye ekeme ndimenere enyin nse enyoñ, onyuñ ọfiok ete ke Abasi “eyekpeme enye ke emem emem,” koro enye ọbuọtde idem esie ye afo (Isaiah 26:3).

Udim Ekọñ Abasi

“Koro eke edude ye nnyin ekponde ekan eke edude ye enye” (2 Chronicles 32:7). Edidem Assyria ama enyene ata uwak udim esie tutu enyene uko ndinyime ndinọ Hezekiah enań 2000 man añwam udim ekọñ ndidi ukem-ukem, edi Hezekiah ama ekeme ndidọhọ ete, “Koro eke edude ye nnyin ekponde ekan eke edude ye enye.” Okposuk nte enyin esie mikekemeke ndikut mme enań-mbakara ye ukpat-ñkpọ ikań emi ekanarede enye ekuk nte emi eyen ufọk Elisha okokutde, edi, nte Elisha, enye ama ọfiok ete mmọ mmọdo.

Ediwak idaha ke ini ikopde nte mbufut inyañ adamade, anam nnyin ndik, nnyin inyuñ ifre ite ke nnyin ikpono Enye emi okòdòhòde ete, “Mi ke afo edisim, edi ubehe do: ndien mi ke edinyuñ enim adaña enò iseri odut fo” (Job 38:11). Eyak nnyin inim ke akpanikò ite “Ke ini usua odukde nte akpa mmòñ, spirit Jehovah eyemenere banner ke enyòñ abaña enye” (Isaiah 59:19). Okposuk edi nte akpa mmòñ ekpekemedede ndiwuri mme ibibene emi edade edifòp mbat ubòp ufòk (brick) ebòp onyuñ okpòri mme mbiet ufòk emi ebòpde ke enyòñ utatan, akpanikò Jehovah idinyeñe ke iyaresit ofum mme ndiduò ke ini mbufut inyañ oduòde.

Edieke ubòk obukidem okpòsòñde, ewe okpon akan, ñkpò emi ebotde me Andibot enye? Edieke ikò emi okotode Andibot anamde ñkpò owo odu, nte ikò eke otode Enye ñko ikemeke ndimen ñkpò oro mfep? Nte nnyin emi Enye okobotde iyekop ndik ke ndibuòtidem nnyuñ nyak idem nnyin nno Enye ke ini idomo ye ukut, mme idikere ite ke ubòk obukidem enyene ukeme akan Ikò odudu Esie? Nte nnyin iyenyek idem ke ini andidiòk okunide ke ima ikòfiòk ite enye ikemeke ndika mbe adaña emi Oboñ onyimedede? Abasi oduòde ete, “Ndikpuhu fi, ndinyuñ ñkpòñke fi” (Mme Hebrew 13:5).

Mme Ikò Ndori Uyo

“Ndien mbio-obio ebere idem ke ikò Hezekiah edidem Judah.” Kop nte asua osuñide! O, mme ikò eke enye etiñde adian ke ini enye okutde nte mbio oro ebuòtde idem ye Abasi! Nte afo ukopke minamke ñkpò! Akañ eyewot mbufo! Nsat-itòñ eyewot mbufo! nte enye oduòde ete, “Mbufo eyekpa ke akpanikò edieke mbufo Abasi iduhe ye Hezekiah, Abasi ayat esit ye enye! Se kpukpru mme itie ukpono abasi emi Hezekiah owuride ye mme altar emi enye abiatde!” Ntusuk ini asua eyemen ata owo mbubik owut nte ñkpò eke enye edide uwut-ñkpò owo Abasi. Edi akpanikò nte ke Hezekiah ama abiat mme itie-uwa, edi edinam esie ama asaña ekekem ye uduak Abasi. Man anam iyaresit esie oyòhò, Sennacherib ama oduòde ete ke Abasi akam odu ye imò, ñko ke Abasi okonyuñ oduòde imò ete, “Dòk ka isòñ emi, nyuñ sobo enye” (2 Ndidem 18:25).

Ndop-uyo

“Edi kpukpru owo edop uyo, inyuñ ibòròke enye baba ikò kiet: koro edidem eketemedede ete, Mbufo ekubòrò enye” (2 Ndidem 18:36). Ufòñ ndinam ediomu ye andidiòk iduhe. Inaha nte afo oboòrò enye ikò. Ke ofuri ndori-uyo oro, Jesus ikòbòròke “baba ikò kiet” (Matthew 27:14); ñko Michael, akwa angel okòdòhò Satan ete, “Oboñ akpakam asua onò fi” (Jude 9). Ndiduk ke eneni ye mmò emi mimaha edu-ukpono fo idaha baba eti ñkpò kiet idi. Kuneni kunyuñ utòhò, edi, “Ebeñe idem ndibòrò kpukpru owo eke edibupde mbufo ntak idori-enyin emi mbufo enyenede; edi ekpeme ndibòrò ke suñ-suñ ido” (1 Peter 3:15).

Akam Hezekiah

Ke ini ñkpò-ntibe emi, Hezekiah osuhòre idem esie, awai edisine ñkpò esie, esine ofòñ ikpo, onyuñ oduk ke ufòk Jehovah. Enye onyuñ oduòde ekekot Isaiah, okpòsòñ anditiñ ntiñ-nnim ikò Abasi oro, ete etiene imò oboñ akam. Ama anam ndisana mbon Abasi emi efuhò eti-eti ndikop nte esuñide Abasi Israel enyuñ edade Enye ekedomo ye mme abasi mme okpono-ndem emi ubòk mme idiòk owo enamde. Hezekiah ama atat ñwed-etop (letter) isuñi Sennacherib onim ke iso esie onyuñ ekpe Abasi ubòk ete ekpeme Jerusalem “ndien kpukpru mme idut ererimbot eyefiòk ete ke afo edi Jehovah Abasi, afo ikpòñ-ikpòñ” (2 Ndidem 19:19).

Ibòrò

Abasi ama oduòde ibòrò onò Hezekiah ete ke imokop akam esie, onyuñ anam añaña ntak emi Sennacherib ekekemedede ndikan mme idut eken. Ñkari esie eketie nte ikponke ikem ke ini Oboñ akayararede ete ke mme idut emi enye okosobode eketie nte “ibokpot eke akpade ke mika-ikòrike” (2 Ndidem 19:26). Ke nsio-nsio idaha Oboñ anam añaña ete ke edi Imò ikara ke obio-ubòñ mme owo. Pharaoh ama osòñ esit esin uyo Abasi tutu esobo Egypt. Nebuchadnezzar ama emenere idem esie ke iseri tutu Abasi ebin enye ke ebekpo osio onyuñ obo enye mbufiòk esie. Belshazzar ama adara ke idiòk tutu nnuen-ubòk Abasi ewet nsobo esie ke ibibene. Yak Sennacherib ye kpukpru mboñ ererimbot efiòk ete ke “odudu iduhe ke mitoho Abasi; ndien mme enyene-odudu emi edude ke emi, edi Abasi okonim mmò” (Ñwed Mbon Rome 13:1). Satan ikemeke ndika mbe adaña emi Abasi onimde. Sennacherib ama okut ete ke emum imò ibuo enyuñ ekòbi imò inua, ntre enye afiak onyòñ obio esie ke but.

Angel Mkpa

Mbuk emi abanade nte Abasi okodonde angel Esie ete aka okosobo mbon-ekon Assyria 185,000, ye mbon uko, mme ada usuñ ye mme etubom mmọ etim etiñ oto ke uto emi Qbon Byron ekewetde:

NSOBO SENNACHERIB

**Mbon Assyria ema edi nte ekpe ke otu eron,
Mbon-ekon ekesem nte purple ye gold;
Mme eduat mmọ ekebiet ntanta ofion ke enyon inyan,
Ke ini mbufut inyan ebede kpukpru okoneyo ke Galilee.**

**Nte ikon ikot emi esehede ke ini edim,
Ema ekut mme banner mmọ ke ini mbubreyo:
Nte ikon ikot ke ini ofim ndaeyo abarade,
Ema ekut udim mmọ nte ekpanade ena ke ndan-nsiere.**

**Koro angel mkpa ama atat mba esie ke nsobo,
Ama onyũ oduok ibifik ke iso mme asua nte enye ebede;
Ndien enyin mmọ emi ekedede idap ebobọ ke mkpa onyũ ebit,
Ibifik ke esit oworo ini kiet onyũ odop ke nsinsi!**

**Mme enan eduo ena ye ibuo mmọ inwan,
Edi ibifik iseri esie oro itoho aba ke mmọ iworo:
Efor emi okoworo odoro enye afia-afia ke idem,
Onyũ ebit nte mbufut inyan emi otode ke mben obot.**

**Andiwat oduo ana ko asuana nte okpo,
Ye mbara ke idem, nkarafan onyũ odoro ke mme nkpọ ekon esie;
Mme tent ema edobo, mme banner onyũ esuhọ ikpon,
Owo imenke eduat, owo inyũ ifrike obukpon.**

**Uyo ntuaña ke window Ashur enenere qosn,
Mme ndem ema onyũ ebuñọ ke temple Baal;
Ndien odudu mme Gentile emi ofut misobo ke
Ama atara nte snow ke ini Qbon esede!**

MME MBUME

1. Nso ke Hezekiah akanam ndikpeme Jerusalem?
2. Hezekiah ekekeme didie nditiñ ete “Koro eke odude ye nnyin ekponde ekan eke edude ye enye”?
3. Mme owo ekenam nso ebaña ikọ Hezekiah?
4. Siak nte ekekeme, mme nkpọ emi okodiokde ke se Sennacherib eketiñde adian Hezekiah ye Abasi.
5. Nso ikanam edidem Assyria ekeme ndisobo mme idut eken?
6. Anie ke Hezekiah okodohọ etiene imọ qbon akam?
7. Abasi okodohọ ke idikpeme Jerusalem ke ntak mme anie?
8. Owo ifañ ke angel Jehovah okowot?
9. Nso utọ idaha ke mmọ emi ekewotde ekeda?
10. Nso iketibe inọ Sennacherib?